

SOBOTNA PRILOGA

Skušnjave obkoljene trdnjave

P

o hrvaškem predsedniku Franju Tuđmanu ni naključno, da narodi, ki sestavljajo današnje Jugoslavijo, kar trinajst stoletij, vse do leta 1918, niso živeli skupaj; ni naključno, da se je na teh tleh nekoč razvilo veliko Rimsko cesarstvo na vzhodno in zahodno, potem se je po tej drinski ločnici razdelilo še kršćanstvo, na njej pa je zasnovan tudi in Stalinom; in ni naključno, da tu spet teče ločnica s parlamentarno demokracijo na zahodu, medtem ko so na njeni vzhodni strani ostali na oblasti komunisti.

Franjo Tuđman v intervjuju, v katerem je izrekel te misli, sploh ni pojasnil, v čem naj bi bila »nenaključnost« te zgodovinske in kulturne ločnice, zato ga je treba razumeti predvsem v okviru retorike plemenskega poglavarja, ki pač na mejah svojih ozemelj vidi »konec civilizacije«. Nedvomno pa ima hrvaški predsednik prav, da prav pod dinarskim apnenecem in plodno slavonsko ravnico poteka ena najbolj aktivnih evropskih kulturno zgodovinskih prelomnic, ki bo gotovo tudi v prihodnjih desetletjih povzročala rušilne potrese. Tudi če se namreč po nekem čudežu zgleda sedanjí hrvaško-srbski spor, bo vsekakor ostal problem muslimanskih »otokov«, ki ležijo prav nad to prelomnico ali ob njej in ki bodo v bližajočem se tremeju dveh svetov, muslimanskega in evropskega, gotovo igrali eno najpomembnejših vlog.

Če malce pretiravamo s to prisposodobjo, je vsekakor v nevni bližini te tektonske razpoke tudi mala Slovenija, ki je več desetletij živela v prepričanju, da se lahko tako rekoč v vsakem trenutku umakne s teh nezanesljivih tal in da je njen umik le vprašanje poštenega dogovora narodov, s katerimi živi v skupni državi. Pokazalo se je, da pošten sporazum ni mogoč, kljub temu pa je treba priznati, da si ji nihče ne prizadeva s silo preprečiti odhoda, če seveda ne upoštevamo zveznega premiera Anteja Markovića in njegovih (občasnih) generalštabnih prijateljev,

ki pa »po definiciji« ne bi smeli figurirati kot enakovredni politični partner. Potem pa se je nenadoma, čeprav ne nepričakovano, pojavil resnični nasprotnik slovenskega osamosvajanja – Evropa, prav tista Evropa, ki so jo Slovenci tolikokrat vznese izgovarjali, ko so bili kot »košček bogatega komunizma« svojevrstna predhodnica vsej Vzhodni Evropi. Politika se je tako še enkrat razkrila v vsej svoji notranji paradoksalnosti. Slovenci, ki se jim zdi, da jih je zgodovina že ničlikokrat ogoljufala, pa so se predali že kar mazohistično obarvanemu malodušju.

V aprilu, dva meseca pred rokom za »operativno« izpeljavo plebiscitne odločitve, je bil za slovensko stvar položaj na vseh frontah videti katastrofalen. Pokazalo se je, da je Slovenija Zahodu pogodu kot nekakšna predvodnica demokratičnih procesov v Jugoslaviji, nikakor pa je ni pripravljen priznati kot samostojno državo in ji v primeru enostranske osamosvojitve grozi celo z izolacijo. Za nameček so se začeli znova krepiť pritiski »zdravih sil« iz Beograda, pri čemer nenadoma spet ni bila več povsem izključena možnost vojaškega posega v takšni ali drugačni obliki; »tankovski vikendi« na Hrvaškem so pokazali, da Zahod sicer žuga generalom na Dedinju, vendar je pripravljen tolerirati uporabo sile »v zmerem obsegu«. Če k temu pristejemo še hitro erozijo slovenskega gospodarstva, povečevanje socialnih napetosti, notranjepolitične razprtije, oživljanje starih strasti in občutek vse huje gospodarske in politične izolacije, so razmere v »slovenski trdnjavi« na meji shizofrenosti.

Za »slovensko politiko« je pred leti še veljalo, da v jugoslovanskem prostoru nastopa kot en mož in da praktično ne pozna umika, ko gre za nacionalne interese. V tem trenutku se nedvomno pri Slovencih še vedno oglašuje nekakšen pogojni refleks, ko gre za odnose z Beogradom, kljub temu pa se zdi, da je za vse večne čase konec nekdanje nacionalne homogenizacije, ki je dosegla svoj vrhunec

»slovensko pomladjo«. V sedanjí Sloveniji kot »obkoljeni utrdbi« deluje integrativno pravzaprav le še »zunajni sovražnik«, vsi drugi procesi pa gredo povratno k nekdanji razpršenosti interesov, tako v regionalnem kot v socialnem, ekonomskem in političnem pogledu. Zdjaj postaja očitno, da so bila minula desetletja vendarle najbolj kohezivno obdobje nacionalne zgodovine (čeprav seveda tudi po zaslugi »čvrstosti« režima) in da smo na pragu nove dobe, ki bo nedvomno znova oživila nekatere »tradicionalne« konstante tukajšnjega političnega prostora, začenši z razpito delitvijo na liberalizem in klerikalizem.

Kakorkoli že, ko je postalo očitno, da je »slovenska pomlad« doživela le formalno potrditev (parlamentarne volitve), medtem ko je njen končni smoter (slovenske državnosti, ki bi »iz sebe« povzročila razvoj civilne družbe), so takoj nastopili učinki tople grede. Začel se je neusmiljeni boj za pozicije v pričakovani novi gospodarski oziroma lastninski ureditvi, ki ga v prvi vrsti razpihuje divje špekuliranje s prihodnjo zakonodajo na tem področju; tako rekoč od veje in zaklepavej je odvisno, kdo se bo lahko dolgoročno polastil glavnih proizvodnih resursov in kdo bo ostal prazen rok. V takšnih okoliščinah ni prav nič čudno, če se je tudi vsaj del vlade »spozabil«, pustil vnmemar obveznosti, ki jih je prevzel s plebiscitom, in se kot branjevke na tržnici spustil v pretep, ki se mu učeno reče lastnjenje. Raven političnih iger v zvezi z lastnjenjem že vseskozi diktira lobby Ivana Omana, enega svojih najbolj neslavnih trenutkov so dosegle z odstopom podpredsednika vlade Jožeta Mencingerja, vse skupaj pa se utegne izteči v vladno krizo z neslutnimi posledicami.

Če se tepejo v grajskih sobanah, ni nobenega razloga, da bi to veselje kratili ljudstvu. V »obkoljeni trdnjavi« Sloveniji se kuha marsikaj, predvsem pa seveda lansko formalno

dejanje sprave na Kočevskem ni »razveljavilo« starih antagonizmov, konfliktov, zamer itd. »Incidenti« ob polstoletnici Osvobodilne fronte vsekakor niso bili le izraz političnih tenzij v družbi; napovedali so tudi globlja socialna trenja, ki se bodo prej ali slej artikulirala v radikalnejših oblikah. Skratka, Slovenija bo v prihodnjih letih vse prej kot dežela pridnih rok ter meščanske spokojnosti in kmečke idilike, kot so jo v predvolilnem in predplebiscitnem času slikale novopečene oglaševalne firme; to bo nujno tudi dežela srditih notranjepolitičnih spopadov.

Takšna, precej nespodbudna inventura trenutnih slovenskih političnih razmer je razlog za malodušje, ki se izraža na vsakem koraku in ki je tako rekoč cankarjanska sestavina defenzivnega slovenskega duha. In vendar je logika, po kateri bi se bilo treba ravnati, pravzaprav zelo preprosta: vrnite nazaj ni, je le še pot naprej, ki je jasnejša in zanesljivejša, zato se je je pač bolje držati. Vrnitev v narobe Jugoslavije, ki se spet vse pogosteje pojavlja v javnih razmišljanjih, namreč ne bi bila le vrnitev po kolenih, temveč bi bila tudi docela neracionalna izbira, saj ohranitev nekaj piškavih trgov (na katerih vladajo zakoni džungle) vendarle ne more odtehtati strateške usmeritve k vključevanju v logiko svetovne, globalne ekonomije. Osamosvajanje Slovenije ni stvar nikakršne muhavosti dvomilijonske populacije južno od Karavank, temveč gre za premišljeno oddaljevanje od kulturne, zgodovinske in politične prelomnice, ki smo jo omenjali v uvodu in ki očitno v svoji okolici ne omogoča nič zares trdnega in stabilnega. V tem smislu je na vlado Lojzeta Peterleta moč nasloviti očitke, da se je prepozno »domislila« poglavitnih, torej ekonomskih vidikov nacionalnega osamosvajanja; če bi bile te stvari vsaj v osnovi izpeljane, se nam nikamor ne bi mudilo s političnimi, torej vnanjimi vidiki osamosvojitve.

Predvsem pa nam ne bi smela samozavesti, ki je nujna za preživetje v sodobnem svetu (še

posebej, ko gre za male narode), jemati sedanja premišljena aroganca Zahoda, ki je v kratkem času na primeru Litve, Slovenije, Kuvajta, Kurdov in še koga dokazal svoje, blago rečeno, zelo niansirano razumevanje človekovih in nacionalnih pravic. Zahodna Evropa, ki sicer nastopa kot ognjemet novih velikih načel, se kot celota vse bolj organizira kot klasična politična in vojaška (vele)sila, ki se v odnosu do majhnih narodov vede po že dobro znani recepturi iz prve polovice tega stoletja. Ni, denimo, naključno, da je združitev Nemčije – sicer precej kislo – ploskala vsa Evropa, medtem ko bi bila izločitev Slovenije iz Jugoslavije kršitev helsingske sporazuma! V takšnih okoliščinah Slovenije prav nič ne zavezuje k lojalnosti od sedanjega evropskega reda, še zlasti ne v »moralnem« smislu. Seveda pa se noč v politiki ne dogaja kot konflikt dobrega in zla, kot boj Davida in Golijata; sedanjí evropski »red« je vendarle kot bohinjski sir, skozi katerega je, kljub vsemu, za spretnost še ničliko poti do polne suverenosti in mednarodne uveljavitve.

Zdjaj je predvsem vprašanje, ali bo slovensko politično prizorišče uspelo zbrati še dovolj moči in samodiscipline, da bi 23. junija krenilo v ta odločilni preboj. Vsekakor je treba povedati, da bo le polna mednarodna uveljavitev Slovenije vnesla v našo »toplo gredo« neke mednarodne politične standarde, ki bodo naposled v Blatni dol pripeljali vsaj asfalt. Če bo vse ostalo tako kot je, torej neka napol razdružena Slovenija, ki pa že onstran Karavank praktično nima več kaj iskati, se bomo kmalu pogrizli in pobili med sabo. Sedanje mazohistično malodušje, ki je tako značilno za vselej omahujočo slovensko dušo, se vsekakor utegne hitro spreveči v stanje, ki je nekaikrat doslej povzročilo dobro znane »zgodovinske paralize« nacije.

Boris Jez

TEMA TEDNA: LJUBLJANSKA BORZA ŽIVI

OB 10.30 ZVONEC, NATO IGRA KAPITALA

Ljubljanska borza je v tem času edina v Jugoslaviji, ki tudi deluje, zdi pa se, da je še vedno kot most, ki se pne nad našo ekonomsko puščavo...

Pojem borze je v naših krajih seveda bolj kot na Zahodu obdan s pozlato kapitalističnega mita in zbuja asociacije, kot so Wall Street, spekulacije, medvedje, biki, vzponi in padci...

Kako se bo krona narodnega gospodarstva odprla v svet

Prav zato si kapitalistične ekonomije ne moremo predstavljati brez borze. Tako so tudi prvo ljubljansko borzo njeni ustanovitelji leta 1924 razglajali za »krono narodnega gospodarstva«...

Vseeno pa nas je zanimalo, kako si borzniki predstavljajo sodelovanje v sosednjim in drugim svetovnim borzami v času globalizacije...

»Dokler ne bo liberalizacija na tem področju, tako da bi lahko pri nas legalno kupovali tudi tuje vrednostne papirje...«

Dr. Veselinovič. Pa bi našim investitorjem take medborzne povezave prinesle vsaj srednjeevropske, če že na planetarne možnosti nalaganja presežne akumulacije...

Pravih delnic večjih podjetij, bank in investicijskih skladov, za zdaj seveda še ni niti na primarnem trgu...»

Borza postaja »in«

Zanimanje za ljubljansko borzo v slovenski javnosti v zadnjih tednih narašča in, kot kaže...

borza postaja »in«. To dokazuje tudi gneča na torkovih in četrtkovih borznih sestankih v šestem nadstropju poslovne palače na Kraigherjevem trgu...

»Po devalvaciji tudi preprodalci niso vedeli, kako naj nastavijo ceno devizam. In v pone-deljek tako deviz skoraj ni bilo mogče dobi-ti...«

Se je torej v tradicionalno previdni, varčni in denarno konservativni slovenski nacionalni mentaliteti, ki se po antropološko-monetar-nih karakteristikah z zamudo približuje in zgleduje po nemški in avstrijski, le nekaj premaknilo?...

Pravih delnic večjih podjetij, bank in investicijskih skladov, za zdaj seveda še ni niti na primarnem trgu...»

Na Jugoslovanski borzi vrednostnih papirjev d. d., kot se uradno imenuje borza v Ljubljani, tako zdaj uradno kotira 16 vrednostnih papirjev...

PORTRET TEDNA

Peter Millonig

Pravi diplomat običajno proučujočnost zavrača. Prosto dušne, neposredne izjave dr. Petra Milloniga, pooblaščenca slovenske vlade v Washingtonu...

Vzorniki? Moji vzorniki so ljudje, ki se razda-jajo za druge. Politični oziroma svetovni nazor? Sem za politični pluralizem, tržno gospodarstvo...

Foto: Zoran Legman

Borzni sestanek

Vodja borznega sestanka Tomaž Rotar natančno ob 10.30 pozvoni z zvoncem in igra kapitala se začne...

Drugi del borznega sestanka - trgovanje z evidenci in deviznimi pozicijami v bankah - se običajno začne ob enajstih. Veliko obiskovalcev pride na borzo preprosto zato, ker njihovo podjetje prodaja ali pa kupuje »pozicije« v banki...

Drugi del borznega sestanka - trgovanje z evidenci in deviznimi pozicijami v bankah - se običajno začne ob enajstih. Veliko obiskovalcev pride na borzo preprosto zato, ker njihovo podjetje prodaja ali pa kupuje »pozicije« v banki...

Pravih delnic večjih podjetij, bank in investicijskih skladov, za zdaj seveda še ni niti na primarnem trgu...»

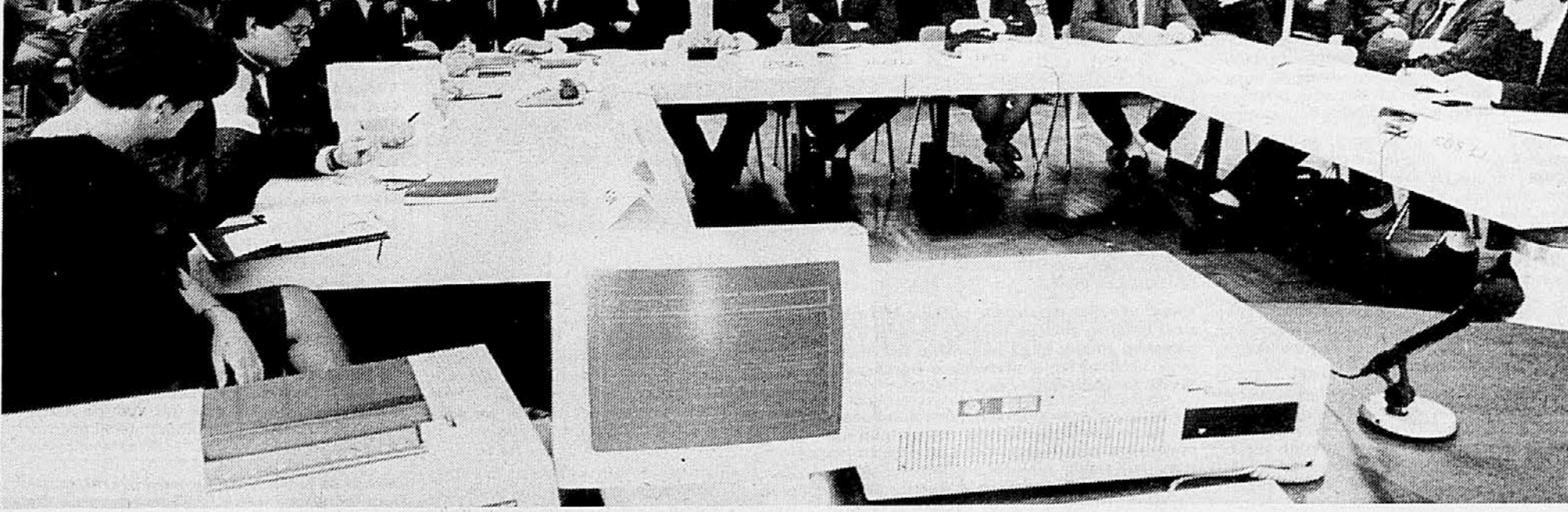

Foto: Zoran Legman

zakone, napoveduje vsek, se prepira o proračunu, predvsem za vsak kongresnik skrbi, da ga voliči ob reelekciji spet izvolijo. Državni sekretar - zunanji minister - usmerja zunanjo politiko...

Diplomat, predstavnik tuje države v glavnem mestu ZDA, potrebuje precej časa, da se nauči prvih črk abecede politične igre. Dr. Millonig sicer mimogrede omeni, da je od njegovega doma za lučaj proč nemška ambasada, do Bele hiše pa je šest kilometrov zračne črte...

Diplomat mora v Washingtonu seveda tudi vedeti - in precej časa običajno potrebuje, da to zve - na katerih vratih se mu izplača prisiliti na ključko in koga mora povabiti na kosilo. Ni namreč zadosti, če letaš od politika do politika in mu govoriš: »Slovenec sem in sem za demokracijo in bi rad samostojnost. Podprite me.«

Že v naslednjem hipu te pozabi. Politični, ki sedijo visoko na svojih tronih, v glavnem poslušajo le svoje svetovalce. Ti pa čepijo po raznih klemih pisarnah kot kakšni kriti in se ne dajo videti ravno vsakomur. Tudi ne vsakemu diplomatu...

Washington je mesto najrazličnejših iger. Razen v političnih, igralci nastopajo še v poslovnih, posredniških, denarnih, medijskih, raziskovalnih, »lobističnih« spletkarskih, kariernih... vlogah.

Pravzaprav je življenjski dr. Milloniga do Amerike zelo premočren: Slovenska gimnazija v Celovcu, dejavnosti v Slovenski dijaški pritsniti na Ključku in koga mora povabiti na kosilo. Ni namreč zadosti, če letaš od politika do politika in mu govoriš: »Slovenec sem in sem za demokracijo in bi rad samostojnost. Podprite me.«

managerskih pozicij. Po štirih letih se je leta 1987 odločil za delo pri ameriški mednarodni agenciji za pomoč tujini (AID), ki tesno sodeluje s State Departmentom. Pred tremi leti pa je ustanovil svoje izvozno-vozno podjetje.

Kot rečeno, je bil Peter Millonig do lanskega leta mladi poslovnež, resoben, vendar prijeten očka, ne preveč humorjen, prej činsten (kot pravi sam), navzlic avstrijskemu državljanstvu zaveden Slovenec (mati Ljubljankica, oče koroski Slovenec iz Ziljske doline, pragmatičen realist z nadihom idealizma vsemu je dobro v ljudeh, rad bi jim pomagal). In ko sta se gospoda Peter in Rupel ozirala po predstavniku Slovenije v Ameriki, se jima je ponudil dr. Millonig. V nedavnem pogovoru je povedal, da je v ta namen pripravil študijo, kako naj bi Slovenijo predstavljali v ZDA - in na osnovi te študije je bil potem potrjen kot vodni pooblaščenec. Čeprav se s predsednikom slovenske vlade do takrat nista poznala, je bilo očito, da je bil predvsem Lojze Peterle tisti, ki je bil za to, da Peter postane skala za našo diplomacijo v Washingtonu. Z oktobrskim »žegnom« slovenske vlade pa je dr. Peter Millonig tudi uradno postal »naš človek« v Washingtonu.

Tako z »našim človekom« v Washingtonu kot se z nekaterimi »našimi ljudmi« po svetu so se začele težave - doma. Nova slovenska zunanja politika je v časih, ko si prizadeva za to, da bi neodvisno državo priznali v svetu - in od tega je predvsem odvisna, kajti doma se bo pač kar sama priznala - postala valjaba in zanimiva ne le za predsednika vlade ali zunanjega ministra, temveč tudi za šefa države in še kakega ambicioznega politika. In tako je zaradi sporov, kdo in kdaj naj dela za Slovenijo na tujem, prišlo tudi do sporov med osebnostmi zaradi osebnosti. S tem so nastale afere in aferice. V primeru dr. Petra Milloniga...

zen papir, če ti tečaj ustreza. Značilnost našega trga je tudi v tem, da z vsakim papirjem, razen z obveznicami republike Slovenije 2. trgujejo le po trije brokerji. Pri nekaterih papirjih je tečaj višji na začetku borznega sestanka in nato pada. Pri drugih pa je ravno narobe, praviloma pa je boljše počakati do konca. Problem vidim tudi v tem, ker za vse papirje ne obstajata prava ponudba in povpraševanje. Nekateri posredniki tako spekulirajo in ves čas zonglirajo z nakupom in prodajo zgolj enega leta nekaterih vrednostnih papirjev po dokaj visoki ceni, ki je nato tudi javno objavljena. Pravi Srečko Kenda. S slednjim mnenjem se seveda strinjamo. Tečaj nekaterih podjetniških obveznic so resnično nerazumljivo visoki, še zlasti tisti, ki so povsem blizu tečaja sto ali pa celo segajo čezenj, relativno kakovostni papirji, denimo republiške obveznice druge emisije, pa so v primerjavi z njimi daleč preprosti.

Naš brokerski sogovornik poudarja, da velik razpon med cenami ponudbe in povpraševanja ter umetno vzdrževane visoke cene nekaterih papirjev zdaj še onemogočajo vzpostavitve drugih oblik naložb, denimo prek vzajemnih investicijskih skladov. Pravi, da bi bil njihov sklad verjetno prvi pri nas, zanj je zainteresiranih že precej ljudi, o njegovi ustanovitvi pa se pogovarjajo tudi s tujimi partnerji. Vlagatelj, podjetje, banke in državljani bi v sklad vložili svoj denar, sklad pa bi nato zanje v skladu s svojimi pravili kupoval delnice, obveznice in nepremičnine. Vrednost tako zbrane aktive bi nato določala vrednost delnic oziroma deležniških del, problem pa je seveda v tem, ker je v našem finančnem prostoru le malo finančnih instrumentov, pa še tem je iz to navedenih razlogov težko določiti kolikor toliko zanesljivo tržno vrednost. Ni pa dvoma, da bi taki skladi, ki so v tujini precej razširjeni, precej pospešili trgovanje z vrednostnimi papirji, tako na borzi kot zunaj nje, na trgu, ki ga v tujini imenujejo OTC (over the counter market).

Slovenski OTC trg, ki vključuje nakupe in prodaje vrednostnih papirjev zunaj borze, obsega po ocenah strokovnjakov vsaj 60 odstotkov vsega prometa z vrednostnimi listinami pri nas. Glavni udeleženci na tem trgu so brokerji, ki trgujejo tudi s papirji, ki niso uvrščeni na borzo. Skratka, gre za transakcije v višini več milijonov nemških mark. Finančni posredniki, ki povežejo kupec in prodajalce papirjev, prinaša tak dejavnost večših tudi lep dobiček, saj celotno provizijo poberejo sami, za svoje podjetje, ne plačajo tudi borzne provizije.

Borznitstvo in kapitalno posredništvo sta v tem času pri nas v vzponu, pa čeprav njun večji razmah zavirajo mečkanje in negotovo vstopanje v proces privatizacije, pa slabo razviti in maloštevilni finančni instrumenti ter pomankanje spremljajočih finančnih ustanov. Zdi se, da predmetne borzne in brokerske priprave prehitujejo zapletajočo se rekapitalizacijo ekonomije, borza pa že v tem svojem začetnem obdobju ustvarja novo finančno kulturo v našem prostoru. Sicer pa, še pred kakimi tremi leti bi v širši javnosti veljalo za skrajno optimistično in lizurno razmišljanje o skorajšnji borzi v Ljubljani, o delnicah pa se je takrat razpravljalo le v strokovnih krogih. Stvari še torej nepredvidljivo hitro premikajo in tudi v prihodnje niso izključena nova prenečenja.

Miha Jenko

bilo dobro, če bi se stvar končala kot afera s samozvestnim madžarskim veleposlanikom v Washingtonu - rojak z ameriškim državljanstvom Zwack je moral pobrati šila in kopita, ker je ne le hotel krojiti madžarsko politiko v Ameriki, marveč je imel čisto svoje mnenje tudi o tem, kako naj zunanjio politiko delajo v Budimpešti.

Ko so razprtle ali hude besede na njegov rovaš prišle do dr. Milloniga, se je postavil na zadnje noge, kot bi rekli voliči, in povedal »svojem« ministru isto, kar mu po njegovem mnenju gre. Vprašanje je, ali dr. Millonig ve ali vsaj upa, da se bo tisti, ki je nad zunanjim ministrom, odločno postavil na njegovo stran. Nekaj le mora slutiti, saj so se širile govorice, da je minister pripravljen postaviti na Kocko svojo kariero, samo da se znebi predstavnika, ki po njegovem mnenju ni usposobljen za to, kar počne. Seveda bi bilo za vse veliko bolje in pametneje, če bi se bili o tem pogovorili veliko prej in bi bili poslali v washingtonsko džunglo koga drugega. Zdaj je čas nepriladen tako za medsebojne spopade kot za lizanje ran.

Država, ki je v gradnji, potrebuje, med drugim, zgrajeno diplomacijo. V tem je v razi krog. Slovenska država v izgradnji pri tem ni nobena izjema. Boj za mednarodno priznanje je stvar za izkušene, prekaljene, modre, preudarne, odločne, tudi zvite in z vsemi živabmi namazane diplomate, ki imajo za vsako zvezo še najmanj tri rezervne zveze. Takšni diplomati so še zlasti potrebni v prestolnicah držav, katerih »da- ali- ne« je še posebej usoden za porajajočo se državo.

Takšni diplomati bi bili že zdaj in še posebej potrebni v Washingtonu.

Miha Meršal

Takšni diplomati bi bili že zdaj in še posebej potrebni v Washingtonu.

VPRAŠANJA POLITIČNE IDENTITETE SLOVENSKE DEMOKRATIČNE ZVEZE

Vse energije naroda

Slovenska demokratična zveza... Ljubljana, 4. maja 1991

Strani so se verniki, kristjani v njej začeli počutiti nekako nelagodno, saj jim je obstoj stranke...

Vprašanje odnosa do NOB je drugo vprašanje, ki nas pretresa zaradi svoje neresenosti in nedorečenosti.

Dogaja se namreč nekaj skoraj neverjetnega: dolga desetletja je vodilna garnitura vztajala pri enačenju NOB in revolucije zato...

Nobenega dvoma ni, da je med okupacijo divjala pri nas državljanska vojna, vendar NOB nikakor ni mogoče reducirati zgolj na državljansko vojno.

Tudi sama sem zoper to, da bi bil 27. april še naprej državni praznik oziroma praznik OF, saj je »zgodba« OF znana. Poleg tega je bila na ta dan (oziroma dan prej) ustanovljena Antiimperialistična in ne osvobodilna fronta.

Vendar vse to nimam nobene zveze z upornostjo Slovencev in samim uporom zoper okupatorja, kar moramo spoštovati.

Odnos do komunizma oziroma antikomunizma je tretje vprašanje, ki pretresa našo stranko.

Vse politične zveze in stranke, ki so nastale po letu 1988, so začele iz želje po demokraciji in s tem ipso facto iz odpora zoper vladajoči komunizem...

Ko pravim »antikomunizem«, torej menim s tem sovraštvo do komunistov kot ljudi in ne mislim na antikomunizem kot hotenje po spremembi sistema.

Današnji antikomunizem delno še vedno raste iz nekdanjega strahu in tudi strahu pred njegovo ponovitvijo, kar je v pogojih parlamentarne demokracije absurdno.

Vendar mi pri tem razmišljanju ne gre toliko za samo pravičnost, (ne pravičništvo), čeprav tudi to ni nezamisljivo, ampak za nevarnost antikomunizma v smislu samoindukcijske sovražnosti.

»Tudi če ostane samo še en Italijan, bi ga Slovenija lahko prevzame svojo delo odgovornosti.«

»Zakaj hoče biti manjšina nosilec te gospodarske pobude razvoja Istre?«

»Če ne bomo nosilci mi, bodo spet drugi odločali o naši usodi.«

»Vendar se pri uvajljanju ekonomske avtonomije Italijanov v Jugoslaviji zatika. Kaj bo za valilno podjetje BIC?«

»Kdo zavlačuje?«

»Res je, neke je zavlačuje. Maja bomo imeli še en sestanek z italijanskim ministrstvom za zunanje zadeve...«

»Nikakor ni res, da bi radi denar iz Italije porabili za slabe in neperspektivne, ekonomske neupravičene projekte...«

»Zakaj? Kje so razlogi, da bi pripadniki manjšine lahko skrbeli ekonomska usoda Slovencev in Hrvatov?«

»Jaz na primer ljubim Istro in v Istri so tri avtohtone komponente - Hrvati, Italijani in Slovenci.«

tem smo zaradi (nekdanjega) strahu in zamer in sovraštva. Hkrati pa moramo biti seveda politično opretni tudi, ko gre za dejansko različnost naših interesov...

Glade na obravnavano tri temeljna vprašanja lahko sklenem: gre za to, da dobimo sproščeno odnos do samih sebe...

1. Slovenska demokratična zveza združuje ljudi, ki se ne glede na to, kateri svetovni nazor imajo - zavzemajo za človekove pravice...

2. SDZ ob obsodbi revolucije in njenih »metod« hkrati priznava veličino narodovega upora zoper okupatorja...

3. SDZ meni, da antikomunizmu v smislu sovražnosti do komunistov kot ljudi in članov naše nacionalne skupnosti...

V takšni Slovenski demokratični zvezi bi želela sodelovati še naprej!

Spomenka Hribar (Referat na Svetu SDZ 26. aprila 1991, prirujen za objavo)

Tako razmišlja Maurizio Tremul, eden mlajših, toda hitro uveljavljenih predstavnikov italijanske manjšine pri nas...

»Zdaj stare Unije Italijanov Istre in Reke ni več. S čim ste jo pravzaprav nadomestili?«

»Gibanje za konstitucijo, v katerem sem bil tudi sam, vodi pa jo predvsem Ezio Giuricin z Reke...«

»Kaj splošnega pluralizma niste zastavili strankarsko?«

»Nikakor ne nasprotujem temu, da delegati naše skupščine ne smejo biti člani katerekoli stranke...«

»Kaj prinaša novega pluralizem italijanski manjšini?«

»Predvsem več odgovornosti za vse, ki so bili izvoljeni. Na površje lahko pridoje res vse želje, potrebe, ki jih ima manjšina...«

»Ali ta različnost ne ovira prizadevanj, saj prihaja od sporov, medsebojnih notranjih...«

»Lahko govorim v imenu Samoupravne narodnostne skupnosti iz Kopra...«

»Kako giunta gleda na spore glede vloge in delovanja manjšinskih sredstev javnega obveščanja?«

»Nedavno bi morala giunta sprejeti sklep o sredstvih javnega obveščanja...«

»Kaj osebno mislite o položaju in usodi TV Koper-Capodistria?«

»Lahko govorim v imenu Samoupravne narodnostne skupnosti iz Kopra...«

»Kaj vpliva demokratizacija v Sloveniji in Hrvaški na položaj narodnosti?«

»Demokratizacija zagotovo pomaga položaju manjšine. Res prihajajo na dan tudi bolj nacionalistično obarvana stališča...«

»Očitajmo vam, da bi radi ves denar le zase, tudi za slabe projekte...«

»Lahko bi res prišlo do takega formalnega sestanka, za kar pa preprosto ni bilo časa...«

»Očitajmo vam napako, ker ste po izvolitvi nove organiziranosti sli najprej po podporo v Rim...«

MAURIZIO TREMUL, MANJŠINSKI »PETERLE«

Tudi zdrav nacionalizem

»Obstaja tudi zdrav nacionalizem. To je ljubezen do svojega naroda, kulture, zgodovine, jezika...«

»Kaj pa očitki o nelegalnih oblikah pomoči s strani Italije?«

»Pisanje Mladine o tem, da naj bi tudi Italija nelegalno financirala italijansko manjšino...«

»Kaj pa očitki o nelegalnih oblikah pomoči s strani Italije?«

»Očitajmo vam, da bi radi ves denar le zase, tudi za slabe projekte...«

»Nikakor ni res, da bi radi denar iz Italije porabili za slabe in neperspektivne...«

»Zakaj? Kje so razlogi, da bi pripadniki manjšine lahko skrbeli ekonomska usoda Slovencev in Hrvatov?«

»Jaz na primer ljubim Istro in v Istri so tri avtohtone komponente - Hrvati, Italijani in Slovenci...«

»Kaj za regionalizem? Predstavnik manjšine so ves čas navljali zanj...«

»V razpravo o regionalizmu so se doslej vključevali le posamezniki (Franco Juri, Claudio Geissa, tudi jaz...)|«

kov narodnosti. To bi bila potrditev za smer, ki smo jo ubrali.

»Pravi vihar je povzročil predlog o dvojnem državljanstvu, ki ste ga ponudili tudi italijanskemu zunanjemu ministrstvu...«

»Ob nedavnem obisku v Rimu je to, zunaj uradnega protokola, ponudil član z delegacije v imenu skupine občanov...«

»Če ne bomo nosilci mi, bodo spet drugi odločali o naši usodi.«

»Vendar se pri uvajljanju ekonomske avtonomije Italijanov v Jugoslaviji zatika. Kaj bo za valilno podjetje BIC?«

»Kdo zavlačuje?«

»Res je, neke je zavlačuje. Maja bomo imeli še en sestanek z italijanskim ministrstvom za zunanje zadeve...«

»Nikakor ni res, da bi radi denar iz Italije porabili za slabe in neperspektivne...«

»Zakaj? Kje so razlogi, da bi pripadniki manjšine lahko skrbeli ekonomska usoda Slovencev in Hrvatov?«

»Jaz na primer ljubim Istro in v Istri so tri avtohtone komponente - Hrvati, Italijani in Slovenci...«

»Kaj za regionalizem? Predstavnik manjšine so ves čas navljali zanj...«

»V razpravo o regionalizmu so se doslej vključevali le posamezniki (Franco Juri, Claudio Geissa, tudi jaz...)|«

»Zakaj ne bi vsaka regija razvijala svojih posebnosti in značilnosti? V okviru Slovenije pa bi izmenjalivo izkušnje in vsi bogatelji...«

Boris Šuligoj

